

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării
Domeniul Filologie

TEZĂ DE DOCTORAT

Rezumat

Discursul satiric în presa românească – perspectivă diacronică

Conducător științific: prof.univ.dr. Sanda-Maria ARDELEANU

Doctorand: UNGURIAN (ONIȘORU) Andreea Maria

Suceava

2017

Comisia de îndrumare:

Coordonator științific: Prof univ.dr. Sanda-Maria ARDELEANU

Prof.univ.dr Rodica NAGY

Conf.univ.dr. Simona-Aida MANOLACHE

Lector univ.dr. Ioana ROSTOȘ

Notă: *„Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul cu titlul **„SOCERT. Societatea cunoașterii, dinamism prin cercetare”**, număr de identificare contract POSDRU/159/1.5/S/132406. Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.*
Investește în Oameni!”

SUMARUL TEZEI DE DOCTORAT

INTRODUCERE	Error! Bookmark not defined.
Obiectul de studiu și contextul istoric	Error! Bookmark not defined.
Obiectivele cercetării.....	Error! Bookmark not defined.
Structura cercetării	Error! Bookmark not defined.
Metodologia constituirii și funcționării corpusului	Error! Bookmark not defined.
Rezultate preconizate.....	Error! Bookmark not defined.
Estimarea deschiderilor către cercetări ulterioare	Error! Bookmark not defined.
Capitolul I – Construirea discursului satiric în perioada 1859 – 2012	Error! Bookmark not defined.
defined.	
I.1. Concepte și modele în Analiza Discursului.....	Error! Bookmark not defined.
I.1.1. Analiza Discursului (AD)– abordare semantică	Error! Bookmark not defined.
I.1.2. AD – abordare sintactică și schematică	Error! Bookmark not defined.
I.2. Discursul satiric – trăsături de identificare	Error! Bookmark not defined.
I.3. Contextul european al presei satirice din perioada 1785-1866.....	Error! Bookmark not defined.
defined.	
I.4. Evoluția presei satirice românești	Error! Bookmark not defined.
I.4.1. Țânțarul.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.2. Spiridușul	Error! Bookmark not defined.
I.4.3. Nichipercea	Error! Bookmark not defined.
I.4.4. Tutti Frutti.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.5. Aghiuță	Error! Bookmark not defined.
I.4.6. Umoristul	Error! Bookmark not defined.
I.4.7. Sîrsîlă	Error! Bookmark not defined.
I.4.8. Gura Satului	Error! Bookmark not defined.
I.4.9. Ghimpele.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.10. Claponul.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.11. Bobârnacul	Error! Bookmark not defined.
I.4.12. Calicul.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.13. Vulturul.....	Error! Bookmark not defined.

I.4.14. Moftul Român	Error! Bookmark not defined.
I.4.15. Moș Teacă.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.16. Zeflemeaua.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.17. Furnica	Error! Bookmark not defined.
I.4.18. Greerul	Error! Bookmark not defined.
I.4.19. Urzica.....	Error! Bookmark not defined.
I.4.20. Academia Cașavencu	Error! Bookmark not defined.
I.4.21. Kamikaze	Error! Bookmark not defined.
I.4.22. Cașavencii	Error! Bookmark not defined.
I.5. Concluzii parțiale	Error! Bookmark not defined.
Capitolul II – Strategii discursive ale presei satirice românești – modelul Patrick Charaudeau	Error! Bookmark not defined.
II.1. Miza legitimității.....	Error! Bookmark not defined.
II.2. Miza credibilității.....	Error! Bookmark not defined.
II.3. Miza captării	Error! Bookmark not defined.
II.4. Concluzii parțiale	Error! Bookmark not defined.
Capitolul III – Imaginarul Lingvistic în presa satirică românească ...	Error! Bookmark not defined.
III.1. Teoria și Normele Imaginarului lingvistic (IL).....	Error! Bookmark not defined.
III.2. Imaginarul lingvistic al onomasticii	Error! Bookmark not defined.
III.3. Imaginarul violent al presei satirice românești – perspectivă socio-lingvistică.....	Error! Bookmark not defined.
III.4. Concluzii parțiale.....	Error! Bookmark not defined.
Capitolul IV – Retorica presei satirice românești	Error! Bookmark not defined.
IV.1. Figuri și tropi.....	Error! Bookmark not defined.
IV.2. Concluzii parțiale.....	Error! Bookmark not defined.
Capitolul V – Funcțiile discursului satiric în „Moftul Român”	Error! Bookmark not defined.
V.1. Subiectivitatea discursivă.....	Error! Bookmark not defined.
V.2. Funcțiile de comunicare – modelul Roman Jakobson	Error! Bookmark not defined.
V.3. Funcțiile textuale coșeriene	Error! Bookmark not defined.
V.4. Concluzii parțiale.....	Error! Bookmark not defined.
Capitolul VI – Model de analiză a discursului presei satirice românești ..	Error! Bookmark not defined.
CONCLUZII FINALE	Error! Bookmark not defined.

BIBLIOGRAFIEError! Bookmark not defined.

Corpus de studiu.....Error! Bookmark not defined.

Cuvinte-cheie: *discurs satiric, presa satirică, lingvistică, strategii discursive, imaginar lingvistic, limbaj pragmatic, retorică discursivă.*

Cercetarea noastră științifică, intitulată *Discursul satiric în presa românească – perspectivă diacronică*, este realizată pe două axe fundamentale: axa teoretică și axa analizei propriu-zise a discursului. Aceste două axe sunt structurate pe șase capitole: *Construirea discursului satiric în presa românească din perioada 1859-2012*, *Strategii discursive ale presei satirice românești*, *Imaginarul Lingvistic din presa satirică românească*, *Retorica presei satirice românești*, *Funcțiile discursului satiric în „Moftul Român”* și *Model de Analiză a discursului presei satirice românești*.

Argumentul introductiv reprezintă preambulul pentru stabilirea clară a ipotezei de lucru, a obiectivului de studiu și a scopului cercetării. Apoi, pentru o încadrare teoretică a conceptului operațional de *presă satirică românească*, am recurs la plasarea spațio-temporală a acesteia, luând în considerare evenimentele istorice care au contribuit la nașterea presei satirice: războiul din Crimeea (1853-1865), Unirea Munteniei cu Moldova (1857), alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și al Țării Românești (1859) etc. În urma alegerii lui Cuza apare, la 1859, prima revistă satirică românească, *Țânțarul*, în care domnitorul este atacat în mod direct. În 1877, în urma proclamării Independenței României de către Mihail Kogălniceanu, ia naștere revista *Claponul*, condusă de Ion Luca Caragiale, un spirit nonconformist, care atacă direct politica românească. Parcursul presei satirice românești este unul tumultuos, publicațiile încetând și renăscând în funcție de contextul socio-politic al vremii.

Capitolul I debutează cu o serie de precizări teoretice, în care se disting două perspective: modele și concepte ale Analizei Discursului ca Știință a Limbajului și trăsăturile de identificare ale discursului satiric. Aceste trăsături de identificare vin ca o restrângere a perspectivei teoretice la nivelul obiectului nostru de cercetare. Astfel, am constatat faptul că presa satirică românească are un discurs dinamic, în care *legitimitatea* și *credibilitatea* vorbitorului sau *captarea* receptorului reprezintă coordonate strategice. Acestea au ca instrumente, pe lângă terminologii tehnico-științifice și argumentări de tip obiectiv, o serie de elemente prin care se disting de celelalte tipuri de discurs mediatic: *figuri retorice de sunet*, de *sintaxă*, de *semantică* sau de *compoziție* textuală și mărci ale IL, de la onomastică la norme gramaticale intenționat omise sau la termeni ai limbajului violent de natură *sexuală*, *subumană*, *infracțională*, *igienizantă*, *religios-desacralizantă* și *punitivă*, precum și *familială*.

Pentru încadrarea presei satirice din România într-un context european, am considerat necesară menționarea unor repere temporale și spațiale în care a luat naștere presa satirică în Europa, începând cu *Scrisorile* lui Joseph Richter din Viena anulului 1785, continuând cu *Învățătură Paloc* de la Pesta în 1803, cu franceza *Caricatură* din 1830 și cu *Pandemoniu*

(*Charviari*) din 1832. De asemenea, am menționat și alte spații europene în care presa de tip satiric a apărut în aceeași perioadă: Italia a găzduit publicații precum *Fratele cel bun (Il buon fratello)* în 1860, *Lampa (Il lampo)* în 1864 iar în Polonia a apărut, în 1869, *Dracul (Djabel)*.

În România, prima gazetă satirică este *Țânțarul*, apărută la București în anul 1859. Pentru că spațiul românesc constituie principalul nostru obiectiv în ceea ce privește dezvoltarea presei satirice, am alocat un subcapitol trecerii în revistă a celor mai importante 21 de publicații satirice apărute în România: *Țânțarul* (1859), *Spiridușul* (1859), *Nichipercea* (1859), *Tutti Frutti* (1861), *Aghiuță* (1863), *Umoristul* (1863), *Sîrsîlă* (1866), *Ghimpele* (1866), *Gura Satului* (1867), *Claponul* (1877), *Bobârnacul* (1878), *Calicul* (1881), *Vulturul* (1892), *Moftul Român* (1893), *Moș Teacă* (1895), *Zeflemeaua* (1901), *Furnica* (1904), *Greerul* (1917), *Urzica* (1949), *Academia Cațavencu* (1991), *Kamikaze* (2010) și *Cațavencii* (2011).

În urma parcurgerii pe axa diacronică a acestor publicații, am constatat că perioadele în care au existat cele mai multe reviste satirice au fost 1859-1866 și 1877-1895. Așadar, observăm că perioada de vârf a presei satirice românești este secolul al XIX-lea, între anii 1859-1866, atunci când 9 publicații de gen au apărut pe piață. La polul opus se află epoca regimului comunist. Timp de 40 de ani nu a existat decât o revistă satirică aprobată și coordonată de Partidul Comunist Român: *Urzica*, o revistă semi-umoristică, de care Guvernul se folosea pentru a transmite mesaje din partea Partidului, sub o formă comică. După căderea Comunismului, *Academia Cațavencu* a venit ca o gură de aer democratic, rezistând pe piață și astăzi, la 21 de ani de la apariție. De la instalarea democrației în România și până astăzi, doar 3 reviste satirice s-au remarcat prin notorietate și prin longevitate: *Academia Cațavencu*, *Kamikaze* și *Cațavencii*. În urma procesului de constituire a corpusului, am observat că celelalte reviste de gen sunt doar niște site-uri de divertisment, având în vedere faptul că nu se regăsesc decât în spațiul virtual. *Academia Cațavencu*, *Kamikaze* și *Cațavencii* atacă permanent și fără restricții toate carențele sistemului post-decembrist, astfel încât acoperă orice nevoie de „condamnare” și de dezaprobare pe care o poate avea un cetățean român în secolul XXI: de la politică până la colegi de branșă și de la pseudo-intelectuali până la instituții publice.

Capitolul al II-lea, *Strategii discursive*, înglobează mizele pe care se bazează locutorul pentru a convinge: *legitimitate*, *credibilitate* și *captare*. Modelul teoretic al mizelor pe care și le fixează locutorul, propus de Patrick Charaudeau în 2002, constituie, din punctul nostru de vedere, cel mai potrivit punct de plecare în analiza discursului mediatic de tip satiric, având în vedere finalitatea acestuia de inducere, de persuasiune și de stabilire a unor adevăruri sociale.

Astfel, discursul satiric din corpusul nostru de studiu se bazează pe următoarele strategii: *credibilitate*, *captare* și *legitimitate*, fiecare folosite în proporții diferite. Din 20 de eșantioane lingvistice în care am identificat strategii discursive, *legitimitatea* este folosită în 4 dintre acestea, reprezentând 20 % din total, *captarea* reprezintă 30 %, fiind regăsită în 6 cazuri, iar miza *credibilității* este folosită în proporție de 50%, adică de 10 ori din 20. Așadar, observăm că *miza credibilității* constituie jumătate din procentul strategiilor folosite în eșantioanele noastre lingvistice, fiind cea mai utilizată de locutor pentru a convinge.

Cel **de-al III-lea Capitol** vizează perspectiva IL, perspectivă urmărită pe trei axe de analiză: axa normativă dezvoltată de Anne-Marie Houdebine-Gravaud, axa onomasticii și axa limbajului violent evidențiată de Ruxandra Cesereanu.

Teoria IL se concentrează pe o serie de norme *obiective* și *subiective*, prin intermediul cărora locutorul vorbește propria limbă. În discursul presei satirice din spațiul românesc, am observat faptul că IL este marcat de normele *subiective* de tip *fictiv* (încălcarea intenționată a normelor gramaticale și contaminare lingvistică) (afectivitatea locutorului) și de tip *evaluativ* (atitudinea față de limbă). În cazul normelor *obiectiv-sistemice*, se remarcă un singur caz de utilizare a acestui tip de limbaj, prin apel la termeni de factură tehnico-utilitară care aparțin câmpului semantic al Armatei: *leat*, *șivil*, *companie*¹. Tot în categoria IL se încadrează și subcapitolul dedicat *onomasticii*. Parcurgând articolele publicațiilor satirice, am remarcat faptul că onomastica personajelor prezente poate constitui o perspectivă analizabilă la nivel de imaginație lingvistică. Interesante sunt procedeele prin care numele proprii devin adevărate strategii discursive pentru a se realiza ironia: derivarea prin sufixare diminutivală trădează o anumită superficialitate sau imaturitate (*Leonică*, *Uți*), iar conversiunea, ca procedeu de trecere de la adjectiv la substantiv propriu, ajută la încadrarea personajului într-o anumită categorie: *Acrivița* este femeia veșnic nemulțumită și supărată, *Taifas* reprezintă omul bârfitor și guraliv, *Risipiceanu* induce ideea unui cheltuitor, iar *Rugineasca* devine simbolul femeii în etate, care are idei învechite.

Aceste nume proprii trimit, în mod evident, la principalele vicii pe care societatea le are: snobism, avariție, parvenitism.

Perspectiva de cercetare a limbajului violent s-a născut din nevoia de a recunoaște existența terminologiilor semantic-violente, în urma identificării lor în corpusul de studiu. Termenii care pot fi încadrați în registrele propuse de Ruxandra Cesereanu se regăsesc în eșantioanele noastre lingvistice sub forma construcțiilor care vizează *subumanul*, *funerul*,

¹ *Moș Teacă*, nr. 48, 1896, p.1.

religios-desacralizantul și *satanizatorul*, *sexualul*, *bestiariul*, *putridul* și *excremențialul*. *Registrul familial* reprezintă o abordare analitică proprie, venită din necesitatea încadrării unor invective de tipul *Familia mă-sii*² sau *Gătu' mă-tii*³, care conțin atacuri directe la familia celui incriminat, cu scopul de a răni emoțional. Astfel, am recurs la propunerea completării registrelor socio-lingvistice din mentalul colectiv românesc propuse de lingvista Ruxandra Cesereanu cu acest al zecelea registru, *registrul familial*, în care pot fi încadrate construcțiile-invective care conțin termeni din câmpul lexico-semantic al familiei. Utilizarea a 25 de termeni ai limbajului violent confirmă efervescenta, visceralitatea și dinamica discursului mediatic românesc de tip satiric.

Capitolul al IV-lea, *Retorica presei satirice românești*, se bazează pe teoria *Grupului μ*, teorie în care figurile retorice sunt împărțite în 4 categorii, în funcție de rolul și de forma pe care o au în discurs: *metaplasme* (figuri de sunet), *metataxe* (figuri de construcție), *metasememe* (figuri semantice sau tropi) și *metalogisme* (figuri de gândire). Ne-am însușit această propunere de încadrare deoarece am considerat că această teorie acoperă atât valențe fonologice, cât și sintactice, semantice ori lexicale.

În urma identificării figurilor retorice în corpusul nostru, am constatat faptul că fiecare categorie își găsește coordonate în presa satirică românească. *Metaplasmele* sub formă de *aliterație*, *apocopă*, *sincopă* sau *paronomază* devin instrumente care oferă discursului dinamică la nivel fonologic. Astfel, în momentul lecturii, amuzamentul nu este provocat doar de conținutul textului în sine, ci și de figurile de sunet care vizează limbajul colocvial sau *antiteze* expuse prin intermediul paronimelor.

Metataxele precum *inversiuni*, *elipse* sau *anafore* accentuează ideile expuse sau marchează gravitatea unor situații. Construcții textuale precum *dumnezeiescul cor*⁴ sau *Lac să fie, că broaște...destule!*⁵ confirmă la rândul lor faptul că genul satiric de presă este caracterizat printr-un discurs care se distinge de celelalte tipuri de discursuri mediatice, deosebit și ușor recognoscibil tocmai pentru că are o serie de particularități discursive precum aceste figuri de retorică care vizează construcția textului.

Metasememele sunt figuri de retorică guvernante în presa satirică. *Epitetele ornante*, *metaforice*, *morale* sau *sinestezice*, alături de serii metaforice, de *oximoron* sau de *simboluri*, devin adevărate instrumente ale ironiei discursive prin care se evidențiază trăsături sau se

² *Academia Cațavencu, O scrisoare deschisă*, <http://www.academiacațavencu.info/editorial/o-scrisoare-deschisa.html>, consultat la 17.09.2015.

³ *Ibidem*

⁴ *Vulturul, Cătră dnii abonați*, 1892, nr. 1, p. 1.

⁵ *Moftul Român, Broaște... destule*, 1893, nr.18, pp. 3-4.

sugerează, în mod ironic, opusul unei situații sau a unei caracteristici. Astfel, se oferă toate instrumentele necesare pentru ca cititorul să creeze o situație imaginară cât mai aproape de cea pe care intenționează să o transmită autorul articolului.

*Metalogisme*le sunt figuri de gândire care, sub forma unor *eufemisme*, *hiperbole*, *pleonasme* sau *apostrofe* reprezintă construcții discursive care apelează la imaginația cititorului pentru decodare. Astfel, se stimulează participarea celui care primește informația. De pildă, pentru a decoda construcția *rechinii de la ICR*⁶ este nevoie ca cititorul să cunoască intenția autorului de a sugera, prin intermediul termenului *rechini*, trăsăturile acestor animale atribuite oamenilor: violența și cruzimea unui prădător periculos.

Capitolul V, *Funcțiile discursului satiric în „Moftul Român”*, este concentrat pe analiza propriu-zisă a discursului din revista *Moftul Român* din trei puncte de vedere: cel al subiectivității discursive (teorie propusă și dezvoltată de Dominique Maingueneau) cel al funcțiilor jakobsoniene și cel al funcțiilor textuale coșeriene. În urma analizei corpusului, remarcăm faptul că subiectivitatea discursului din *Moftul Român* se distinge atât prin *substantivele de calitate*, cât și prin *adjectivele subiective* de tip *evaluativ-axiologic* și de tip *evaluativ-afectiv*. Aplicând teoria lui Dominique Maingueneau, observăm că adjectivele subiective de factură *evaluativ-axiologică* predomină în discursul revistei *Moftul Român*, fiind identificate în cinci cazuri, iar *adjectivele subiectiv-afective* într-un singur caz.

Adjectivele subiective au multiple roluri în discurs: pe de-o parte, ele marchează variația dintre persoană și sistemul propriu de evaluare („mitocan”, „fudul”), iar pe de altă parte subliniază atitudinea unui personaj ca rezultat al poziției sale în situația de comunicare (pacientul este „impacient”). În ceea ce privește prezența *substantivelor de calitate*, acestea se remarcă doar în două din zece eșantioane lingvistice supuse analizei, având rolul de a crea o categorie socială („un ipohondru”, „un mitocan fudul”).

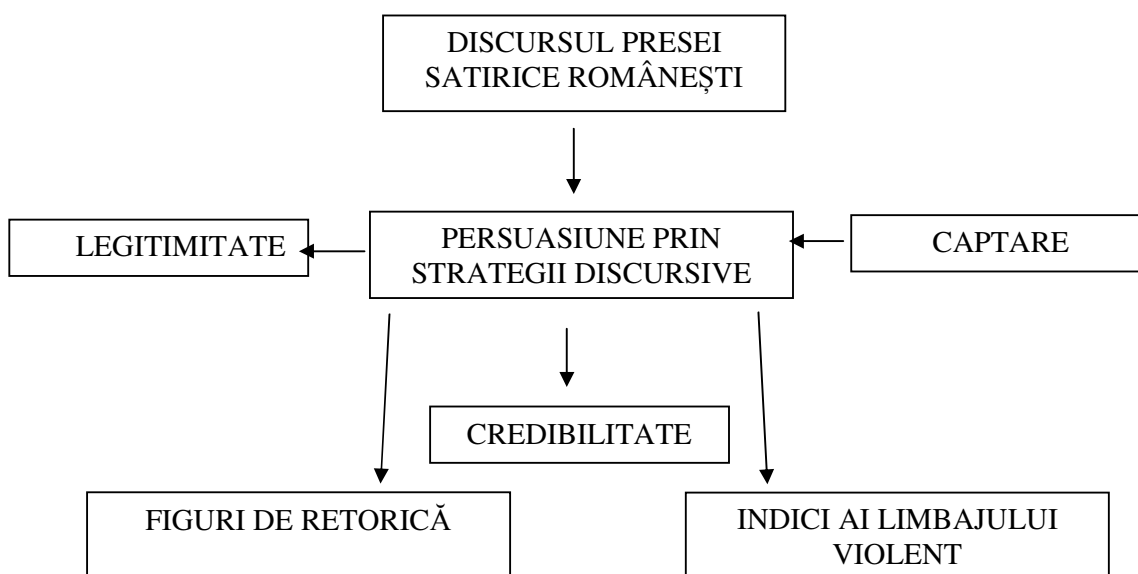
Axa cercetării corpusului din perspectiva *funcțiilor de comunicare* dezvoltate în teoria lui Roman Jakobson completează analiza revistei în discuție. Astfel, se remarcă patru *funcții de comunicare*: *funcția emotivă*, care subliniază implicarea emițătorului prin intermediul formelor de persoana I și prin vocative, *funcția conativă*, cu rolul de a întări valențele imperative ale discursului, *funcția referențială*, cu rol de informare și *funcția poetică* ce se leagă de prezența limbajului figurat.

Categoriile funcțiilor textuale propuse de Eugeniu Coșeriu reprezintă o abordare semantică a analizei. *Funcțiile implicite* sub formă de *imputare*, *răspuns*, *ironie*, *constatare*

⁶ *Kamikaze, Antena 3 e aici? Nu, e un gunoi!*, 2013, nr 4., p.4.

sau *opinie* au rolul de a *subiectiviza* discursul, având în vedere faptul că toate aceste atitudini țin de perspectiva proprie a locutorului. *Funcțiile explicite* clarifică intenția discursivă, fiind identificate sub forma *instrucțiunilor*, a *explicațiilor* și a *urărilor*, fapt ce conferă claritate discursului. În *Moftul Român* predomină *funcțiile textuale implicite*, înscriind astfel discursul în categoria discursului de tip subiectiv, în care locutorul își exprimă opinia în mod ironic, fără a omite propriile concluzii. *Funcțiile textuale implicite* se remarcă în șase cazuri, pe când cele *explicite* se regăsesc în doar trei cazuri. Astfel, putem spune că discursul din *Moftul Român* se remarcă prin subiectivitate, având în vedere faptul că *adjectivele subiective*, *substantivele de calitate*, *funcțiile de tip emotiv, conativ, referențial și poetic* și *funcțiile textuale implicite și explicite* reprezintă mărci de identificare ale discursului din *Moftul Român*.

Ultimul capitol din cercetarea noastră, **Capitolul al VI-lea**, conține o propunere de analiză a discursului din punctul de vedere al strategiilor discursive care ating *mize* ale locutorului precum *legitimitatea*, *captarea* ori *credibilitatea*, *mize* pe care le-am analizat, la rândul nostru, în primul capitol al tezei. Aceste *mize* sunt atinse, în majoritatea cazurilor, prin intermediul figurilor retorice și al terminologiei violente. Această perspectivă de analiză a apărut în urma procesului analitic, având în vedere faptul că, atât figurile retorice cât și limbajul violent devin instrumente discursive prin care se încearcă persuasiunea cu ajutorul *captării*, al *legitimității* și al *credibilității*. Schematic, modelul nostru de investigație discursivă ar putea fi reprezentat astfel:

Bineînțeles, acest model de analiză poate fi adaptat la nevoile particulare ale fiecărui proces de investigație discursivă. De pildă, în alte tipuri de discurs, strategii precum *credibilitatea* și *captarea* se pot realiza prin figuri de retorică, însă nu și prin limbajul violent, având în vedere că autocenzura reprezintă un principiu de bază al discursului public. În general, tabuuri lingvistice precum invecțiile ori insultele sunt evitate în comunicarea publică, astfel încât, în cazul presei literare de exemplu, o analiză a limbajului violent ar fi practic imposibilă, din cauza absenței acestui tip de limbaj.

Considerăm necesară o sintetizare a concluziilor formulate în urma cercetării, în funcție de rezultatele preconizate:

1. Discursul presei satirice românești este, încă de la prima publicație de gen din țara noastră, un discurs dinamic, uneori acid, chiar venal dar interesant din punct de vedere lingvistic, socio-lingvistic, pragmatic și retoric.
2. *Credibilitatea* și *captarea* reprezintă instrumente de bază în discursul presei satirice românești, utilizate sub diferite forme: de *angajament*, de *distanțiere* sau dimpotrivă, de *implicare afectivă*, de *controversă* sau de *dramatizare*.
3. IL din presa satirică românească se regăsește în cazuri precum:
 - Abateri intenționate de la norma lingvistică
 - Contaminarea lingvistică pentru un plus de „vitalitate discursivă”
 - Utilizarea unor nume proprii care stârnesc amuzamentul
 - Apelul la un limbaj violent, explicit, care nu ține seama de nicio normă socială sau de vreun tabuu lingvistic
4. Figurile retorice din discursul presei satirice românești contribuie la particularizarea acestui tip de discurs, pentru că *metataxele* (inversiune, elipse, anafore), *metasemele* (epitete ornante, metaforice, morale sau sinestezice, oximorone, simboluri) și *metalogisme* (eufemisme, hiperbole, pleonasme sau apostrofe) reprezintă fapte lingvistice care susțin ideea de „limbă dinamică și plină de vitalitate”.
5. Funcțiile comunicării de natură *emotivă*, *poetică* și *conativă* contribuie la această subiectivitate a discursului, alături de funcții *implicite* de tip *imputare*, *constatare*, *răspuns*, *ironie* sau *opinie* și de *funcții explicite* de tip *instrucțiune*, *explicație*, *urare* contribuie la subiectivitatea discursivă a publicației *Moftul Român*.
6. Modelul propriu de analiză a discursului presei satirice românești definitivează cercetarea noastră, fiind un model care cuprinde trei axe de investigație: axa strategiilor discursive, axa figurilor de retorică și axa mărcilor limbajului violent. Prin

propunerea acestui model de analiză, distingem atât punctul de plecare al cercetării noastre, cât și parcursul pe care aceasta l-a urmat pe întreaga perioadă a documentării și a redactării tezei.